

Kennelliiton yleinen ylituomarikoulutus 2017-2018

Mika Tiihonen

Kokeiden tarkoitus

Kokeiden pääasiallinen tarkoitus on palvella jalostusta.

Jalostuksellisissa kokeissa on tarkoituksena saada mahdollisimman monen koirayksilön tieto rodun jalostusta varten. Eli pystytään vertaamaan koiran ominaisuuksia rodun keskiarvoihin.

Ja jotta perinnöllistä edistymistä saavutetaan, täytyy jalostukseen käytetyt yksilöt olla rodun keskitasoa parempia halutuissa ominaisuuksissa.

Arvostelussa mitattavien asioiden ja arvosteluohjeiden tulisi säilyä mahdollisimman pitkäaikaisena jotta aiemmin kerättyä jalostustietoa voidaan hyödyntää. Tällöin pystyttäisiin seuraamaan rodun kehitystä pitkällä aikavälillä.

Koiraurheilussa on tarkoitus kehittää koiran toimintakykyä, älykkyyttä, yhteiskuntakelpoisuutta sekä vahvistaa koiran ja ohjaajan yhteistyötä sekä edistää koiran ja ohjaajan hyvinvointia.

Osa kokeista palvelee myös yhteiskuntaa esim pelastuskoiratoiminta, palveluskoiratoiminta sekä SRVA-toiminta.

Agility on ainoa varsinainen kilpailu.

Ihmisen kilpailullisuus ohjaa valitettavasti nykyään jo koetoimintaakin sekä koesääntöjä kuten koirien jalostusta.

Mikä on kokeissa jaettavien palkintojen tarkoitus? Kohdistuuko palkinnot koiralle, vai ruokkivatko ne omistajien kilpailuviettä?

Kokeiden hallinnointi Kennelliitossa sekä rotujärjestössä / lajiliitossa

Kokeiden säännöt hyväksyy Kennelliiton valtuusto. Sääntöihin liittyvät ohjeet hyväksyy Kennelliiton hallituksen delegoimana Kennelliiton koe- ja kilpailutoimikunta.

Rotujärjestö / Lajiliitto hyväksyy sääntömuutokset yleisessä kokouksessaan. Kokeisiin liittyvät ohjeet hyväksyy rotujärjestön / lajiliiton hallitus.

Rotujärjestö / Lajiliitto nimeää toimikunnan koemuotonsa asiantuntijaksi vastaamaan säännöistä ja ohjeista sekä ylituomarikoulutuksista. Hallitus osoittaa nimeämälleen toimikunnalle täyden tuen.

Kun sääntöjen ja ohjeiden uudistamista aletaan suunnittelemaan, on syytä olla yhteydessä Kennelliittoon. Saatte tarvittavat ohjeet esim mallisääntörungosta ja sääntömuutosten tarvitsemasta aikataulusta.

Mikäli kokonaan uutta koemuotoa aletaan suunnittelemaan on tässäkin tapauksessa syytä olla yhteydessä Kennelliittoon jo suunnittelun alkuvaiheessa.

Ylituomari kennelpiirissä / lajiliitossa

Ylituomareiden määrä?

Lähtökohtaisesti jokaiselle ylituomarille pitäisi löytyä ylituomaritehtävä jokaiselle vuodelle.

Uusia ylituomareita koulutetaan lisääntyneen tarpeen ja tulevan ”poistuman” mukaisesti. Tarvittaessa huomioidaan myös naapuri maakuntien ja valtakunnallinen tarve.

Millainen on uusien ylituomareiden motiivi ja sitoutuminen tehtävään?

Alkuun edellytetään pitkää koulutusta ja valmistumisen jälkeen myös jatkuvaa koulutusta ja niiden vaatimaa liikkumista, sekä valmiutta toimia varsinaisten ylituomaritehtävien lisäksi koetuomareiden ja koetoimihenkilöiden kouluttajana ja mahdollisesti myös arvo-otteluiden tuomarina, valitsijamiehenä tai pöytäkirjantarkastajana.

Kuka tekee esityksen kennelpiirille / lajiliitolle?

Seuraako kennelpiirisi harrastajien toimintaa vaiko lähestyykö harrastaja kennelpiiriä?

Minkä ikäisenä ylituomarikoulutukseen?

18- vuotias on täysi-ikäinen. Mutta milloin henkilö omaa riittävän tietotaidon ja kokemuksen kyseiseen tehtävään? Ylituomari on kuitenkin koemuotonsa arvostettu asiantuntija!

Koulutuksen aloittamisesta saattaa kulua useitakin vuosia ennen kuin valmistuu ylituomariksi ja pystyy toimimaan kyseisessä tehtävässä. Kuinka paljon tällöin jäisi toiminta vuosia?

Koulutusohjeeseen voidaan määritellä niin vähimmäisikä kuten enimmäisikä koulutuksen aloittamisajankohdalle.

Ylituomareiden kouluttaminen

Yleiset vaatimukset koskevat ylituomariksi aikovia ja ylituomarina olevia ja ylituomarioikeuksiaan laajentavia henkilöitä.

On oltava:

- Kennelliiton jäsen muut jäsenyys vaatimukset löytyvät koekohtaisista säännöistä.
- Luonteen ja arvostelukyvyn puolesta: johtamistaitoinen, itsenäinen, puolueeton, sovitteleva, paineen sietokykyinen ja ratkaisun tekijä.
- Fysiikan pitää olla riittävä, arvostelu saattaa kestää useita tunteja.

Hänen on omattava koetoimitsijapätevyys sekä mahdollinen tuomaripätevyys ja siihen voimassa oleva arvosteluoikeus

Ylituomariksi aikovalta edellytetään kokemusta kokeiden järjestämisestä > eli että on toiminut kaikissa koemuotonsa tehtävissä.

Lajikohtaiset lisävaatimukset esim Linnunhaukkukoe:

Tässä koemuodossa edellytetään, että on toiminut palkintotuomarina vähintään 5 koekaudella vähintään 20 kertaa. Tällä pyritään varmistamaan säännönmukainen arvostelukokemus.

Ylituomareiden kouluttaminen

Ylituomarin on tiedettävä koemuotonsa sääntöjen ja ohjeiden lisäksi myös Kennelliiton kokeisiin liittyvät säännöt ja ohjeet.

Kokeiden ja kilpailujen ajankohdan siirto tai peruuttaminen

Tunnistusmerkinnän tarkistaminen

Rokotusmääräykset

Jääviyssääntö

Koepöytäkirjan täyttäminen (epäasiallinen käyttäytyminen)

Kennelliiton muutoksenhaku (yleinen valitusmenettely)

Koiran vihaisen käyttäytymisen jälkitoimenpiteet

Eläinsuojelulaki

Koepöytäkirjojen täyttäminen

Koepöytäkirjaan merkitään TOTUUS kokeen tapahtumista.

Esim epäasiallinen käyttäytyminen. Koiranohjaajan näin toimiessa koiran suoritus hylätään tai suljetaan kokeen sääntöjen mukaisesti, ”hieman” epäasiallisesta käyttäytymisestä voidaan huomauttaa, toimii ”varoituksena”.

Koepöytäkirjaan tehdään AINA merkintä ilmoitetusta erimielisyydestä.

Eläinsuojelulaki > jos koira loukkaantuu on sen koesuoritus keskeytettävä.

Kennelpiiri / lajiliitto voi toimivaltansa puitteissa huomauttaa henkilöä epäasiallisesta käyttäytymisestä tai poistaa päätöksellään myöntämänsä pätevyudet / lisenssit määräajaksi

Ylituomareiden kouluttaminen

Ylituomarin tulee tietää asemansa: ylituomarina, arvostelevana tuomarina, koiranohjaajana, kouluttajana, luottamustehtävissä, yleisissä tilaisuuksissa sekä sosiaalisessa mediassa.

Se mitä sanot tai teet, tai vastaavasti, mitä jätät sanomatta tai tekemättä, pitää pystyä kirjoittamaan paperille.

Ylituomarilla on lausunnonantovelvoite: kennelpiirille, rotujärjestölle, lajiliitolle sekä Kennelliitolle.

Esim muutoksenhaku menettely, koiran vihaisesta käyttäytymisestä ilmoittamisessa sekä epäasiallisen käyttäytymisen ilmoituksissa..

Ylituomareiden kouluttaminen

Ylituomarikoulutukseen hakeutuvien henkilöiden **kennelpiirit hyväksyvät** omasta tai jonkun muun Kennelliiton jäsenyhdistyksen esityksestä peruskurssille ne henkilöt, jotka täyttävät edellä mainitut vaatimukset.

Palveluskoirakokeissa hyväksynnän tekee Palveluskoiraliitto.

Vinttikoirakokeiden ja agilityn kokelaat tarvitsevat kennelpiirin puollon päästäkseen ylituomareiden peruskurssille.

Ennen puoltamista on tarkastettava että kaikki vaatimukset täyttyvät koulutukseen hakeutuvalta henkilöltä.

Kennelpiiri voi tarvittaessa puoltamisen jälkeen perua puoltonsa ylituomarikoulutukseen esittämältään henkilöltä joka on toiminnallaan menettänyt kennelpiirinsä luottamuksen.

Ylituomareiden kouluttajat

Peruskurssilla kouluttaa aluekouluttaja yhdessä kokeneen ylituomarin kanssa. Kouluttajana voidaan käyttää asiantuntijoita esim esiintyminen.

Erikoistumiskoulutuksessa kouluttajina toimivat siihen nimetyt riittävän pätevät, kokeneet ja yhteistyökykyiset henkilöt.

Kouluttajissa ei ole sukupuoli- eikä ”koira” rotukiintiöitä.

Kouluttajat kuuluvat myös koemuotokohtaisiin sääntötoimikuntiin.

Miten määritellään koemuodossasi ”riittävän pätevä” kouluttajaksi?

Kouluttajien tehtävät

Kouluttajien tehtävä on erittäin vaativa:

Sääntömuutosten, arvosteluohjeiden ja muiden kokeeseen liittyvien ohjeiden sekä koulutusmateriaalien valmistelu.

Ylituomareiden kouluttaminen.

Mahdollisten lausuntojen antaminen.

Tehtävä vaatii paineensietokykyä. Ja tehdyt päätökset pitää pystyä perustelemaan ymmärrettävästi.

Koulutustoiminta on pitkäjänteistä toimintaa.

Uusi kouluttaja saapuu ”pienimpiin” saappaisiin. Lähtökohtaisesti isoimmista saappaista ”siirrytään” eläkkeelle kun tehtävissä jatkavat ovat riittävän kokeneita vastaamaan koemuodon sääntömuutoksista sekä ylituomarikoulutuksista.

Kouluttajat tekevät muutosesitykset kouluttajista koemuotoa hallinnoivalle taholle.

Tärkeä kouluttajien tehtävä on myös TIEDOTTAMINEN. Ennen koekauden alkua tai tarvittaessa koekauden aikana voidaan antaa ohjeisiin tarkentavia tulkintoja.

Sähköpostilla tavoittaa käytännössä kaikki ylituomarit (sähköpostiosoitteet Oma-Koiraan).

Tiedotettavia asioita:

Kennelliiton kokeisiin liittyvät säännöt ja ohjeet

Lomakkeet (Ilmoitus koiran vihaisesta käyttäytymisestä, Ilmoitus erimielisyydestä kaavake).

Kokeen säännöt ja ohjeet sekä niihin tulleet tulkintaohjeet

Koemuotokohtaiset koepapereiden täyttöohjeet

Koemuotokohtainen koulutusohje

Koemuodon arvosteluvien tuomareiden koulutusmateriaali

Esimerkkinä linnunhaukkukokeiden ylituomaripaketti koekaudelle 2016-2017

Koekauden 2016-2017 ylituomaripaketti on toimitettu sähköpostitse niihin linnunhaukkukokeiden ylituomareiden sähköpostiosoitteisiin, jotka löytyvät Kennelliiton Omakoira järjestelmästä. Mikäli osoitteesi, sähköpostiosoitteesi tai puhelinnumerosi muuttuu, niin hoida muutos Omakoirassa tai Kennelliiton osoitteenmuutoksen kautta.

Muuttuneet säännöt ja ohjeet:

TUNNISTUSMERKINNÄN TARKASTAMINEN NÄYTTELYISSÄ, KOKEISSA JA KILPAILUISSA:

Hyväksytty Kennelliitossa 27.11.2015, **voimassa 1.1.2016 alkaen.**

Tunnistusmerkintä on pakollinen kaikille virallisiin näyttelyihin, kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin (jäljempänä tapahtuma) osallistuville koirille. Ilmoittaessaan koiran tapahtumaan omistaja sitoutuu noudattamaan tapahtumaan liittyviä sääntöjä ja ohjeita.

Tapahtuman järjestäjä tarkastaa tunnustusmerkinnän.

Tunnistusmerkintä tarkastetaan ensisijaisesti koiran rekisteritodistuksesta ennen arvostelua/suoritusta.

Mikäli koiralla on siru, jota yleisimmät lukulaitteet eivät tunnista, on koiran omistajalla oltava mukanaan lukulaite, joka kyseisen sirun pystyy lukemaan.

Jos tarkastuksessa löytyy koira, jota ei ole tunnustuskittu, tulee järjestäjän sulkea kyseinen koira pois tästä tapahtumasta.

HUOM Epäselvä tatuointi tai toimimaton mikrosiru estää koiran osallistumisen tapahtumaan.

SÄÄNTÄJÄ JA OHJEITA:

Linnunhaukkukokeen säännöt ja ohjeet http://www.spj.fi/wp-content/uploads/2016/05/LINT_saannot.pdf
Tähän kohtaan tulee sisältää kaikki voimassa olevat tulkintaohjeet.

Linnunhaukkukokeen taulukkopisteet http://www.spj.fi/wp-content/uploads/2015/10/LINT_TAULUKKOPISTEET.pdf

Linnunhaukkukokeiden koepapereiden täyttöohjeet http://www.spj.fi/wp-content/uploads/2015/10/koepapereiden_tayttoohje.pdf

Kennelliiton kokeita koskevia sääntöjä ja ohjeita http://www.spj.fi/wp-content/uploads/2015/10/Kennelliiton_määräyksiä.pdf

Ilmoitus erimielisyydestä kaavake http://www.spj.fi/wp-content/uploads/2015/10/ilmoitus_erimielisyydesta.pdf

Ilmoitus koiran vihaisesta käyttäytymisestä
kaavake http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/ilmoitus_vihaisesta_kayttaytymisesta.pdf

Epäasiallinen käyttäytyminen kokeessa http://www.spj.fi/wp-content/uploads/2015/10/epaasiallinen_kayttaytyminen_kokeessa.pdf

Linnunhaukkukokeiden palkintotuomareiden ja ylituomareiden koulutusohje http://www.spj.fi/wp-content/uploads/2016/03/LINT_koulutusohje.pdf

Linnunhaukkukokeiden palkintotuomareiden koulutusmateriaali
http://www.spj.fi/wp-content/uploads/2015/10/LINT_palkintotuomarikoulutus.pdf

Haukku- Ottelun valintakokeiden järjestämisoheje http://www.spj.fi/wp-content/uploads/2015/10/Haukku-ottelun_valintakokeiden_jarjestamisoheje.pdf

Materiaali myös rotujärjestön tai lajiliiton nettisivuille.

Koulutus

Peruskurssi

Ylituomareiden peruskurssin järjestää kennelpiiri. Kurssi järjestetään lohkoittain ja lohkoissa kennelpiirit vuorottelevat järjestämisvuoroaan. Pyritään vakiintuneisiin ajankohtiin sekä paikkaan.

Erikoistumiskoulutus

Järjestäjänä rotujärjestö / lajiliitto.

Erikoistumiskoulutuksista on tiedotettava riittävän ajoissa jotta kurssille esitettävät henkilöt pystyvät hankkimaan tarvittavat ennakkovaatimukset.

Erikoistumiskoulutuksien kestot vaihtelevat 2-6 päivään riippuen koemuodon ennakkovaatimuksista.

Ennen erikoistumiskoulutuksen alkua voidaan pitää TASOKOE. Se on loistava mahdollisuus varmistaa koulutukseen pyrkivän henkilön ”lähtötaso”. Vain tasokokeen läpi päässeet voidaan valita erikoistumiskoulutukseen.

Kouluttava taho suorittaa valinnan erikoistumiskoulutukseen hyväksyttävistä henkilöistä. Kaikkia ei tarvitse valita, esim: opettavien määrä, alueellinen tarve, epäpätevyys.

Koulutuksessa käydään läpi koemuotokohtaiset säännöt, ohjeet ja koemuotokohtainen ylituomarina toiminta sekä kennelliiton kokeisiin liittyvät säännöt ja ohjeet. Nämä kuuluu opetukseen, harjoitustehtäviin ja loppukokeen tehtäviin.

Kokelaan on osallistuttava koko koulutukseen.

Koulutuksen lopuksi kokelaan on suoritettava hyväksytysti loppukokeet: Esim puhuttelu ja kirjallinen koe.

Koulutusmateriaalit päivitetään ennen koulutusta. Koulutusmateriaalit on hallinnoivan tahon omaisuutta.

Sähköisen koulutuksen mahdollisuudet jatkossa?

(peruskurssi, tasokoe, erikoistumiskoulutus, jatko- ja täydennyskoulutus)

Päteväiminen

Koemuodon koulutusohjeeseen määritellään harjoitus ja koearvostelujen määrä, joiden minimi on 2 kpl jotka suoritetaan kahdelle kokeneelle ylituomarille. Lisäksi voidaan määritellä arvosteltavien koirien minimimäärä. Sekä määräaika jona arvostelut on suoritettava.

Anomuksen rotujärjestölle / lajiliitolle tekee ylituomarikokelas käyttäen ylituomarihakemuskaavaketta tarpeellisine liitteineen suoritettujen harjoitus tai koearvostelujen jälkeen.

Koemuotoa hallinnoiva taho esittää hyväksytyjen harjoitus tai koearvostelujen jälkeen Kennelliitolle kyseisen henkilön pätevöimistä ylituomariksi.

Ylituomari katsotaan pätevöidyksi kun hän on saanut siitä kirjallisen tiedon Kennelliitolta.

Toiminta

Ylituomarilla on toimintavelvoite. Se toteutuu toimimalla ylituomarina, arvostelevana tuomarina, koetoimitsijana, koiranohjaajana tai kilpailijana vähintään kerran 2 vuoden aikana.

Mikäli toimintavelvoite ei toteudu voi kennelpiiri, rotujärjestö tai lajiliitto esittää arvosteluoikeuden peruuttamista Kennelliitolle.

Ylituomarin pitää pystyä tarvittaessa todentamaan toimintavelvollisuuden toteutuminen.

Kokeen myöntäjällä on oikeus vaihtaa kokeeseen esitetty ylituomari. Esim: Kokeen myöntäjä voi ja kannattaa tasapuolistaa ylituomareiden toimintamääriä jotta jokaiselle löytyisi toimintaa.

Tai kokeen myöntäjä katsoo ettei ylituomari ole toiminut ylituomarille sopivalla tavalla.

Kun olet lupautunut ylituomariksi tai varaylituomariksi, lupaus on sinua sitova. Pätevä syy poisjäännille on esim. sairaus.

Milloin on aika ottaa vastaan arvokilpailun ylituomaritehtävä?

Älä osallistu koirallasi arvokilpailujen karsintaan johon olet jo lupautunut ylituomariksi.

Ylituomari on Kennelliiton luottamushenkilö mutta myös rotujärjestön, lajiliiton ja kennelpiirin luottamushenkilö.

Arvostelu tapahtuu aina sääntöjä ja ohjeita noudattaen.

Ylituomarin tehtävään valmistautuminen: Läpikäydään koemuotokohtaiset säännöt ja ohjeet sekä kennelliiton säännöt ja ohjeet.

Yhteydenpito kokeen järjestäjään, tiedät järjestelyt jo etukäteen, voit vaikuttaa asioihin vielä.

Muistetaan koetoiminnan läpinäkyvyys! Esim metsästyskoirilla koekauden kestävässä kokeessa ei kannata toimia koiraa arvostelevana tuomarina sekä kokeen ylituomarina.

Kun jälkipuheita ei kokeesta tule niin olet onnistunut tehtävässäsi.

Jatko- ja täydennyskoulutus

Säilyttääkseen arvosteluoikeudet ylituomarin on osallistuttava hänelle suunnattuun jatkokoulutukseen vähintään joka toinen kerta.

Kutsut koulutukseen toimitetaan riittävän ajoissa. Hyväksytty koulutus edellyttää koko koulutuksen suorittamista.

Kokeen hallinnoija päättää kuinka usein jatkokoulutuksia pidetään. Hallinnoijan on määriteltävä selkeästi myös ”mikä luetaan” järjestämiskerraksi.

Koulutuksen järjestäjä pitää listaa koemuotonsa ylituomareista, listaan merkitään jatko- ja täydennyskoulutuksiin osallistujat. Koulutuksen järjestäjä lähettää koulutuksen jälkeen Kennelliittoon henkilöiden nimet joiden arvosteluoikeudet palautuu suoritettuna ja joiden arvosteluoikeudet peruuntuu suorittamattoman koulutuksen vuoksi.

Koulutuksen järjestäjä voi määritellä lisätehtäviä ylituomarille jonka arvosteluoikeudet ovat olleet pidempään peruutettuna. Esim: erikoistumiskoulutuksen loppukokeet on suoritettava hyväksytysti.

Merkittävät sääntömuutokset edellyttävät ylituomareiden ja arvostelevien tuomareiden täydennyskoulutusta. Täydennyskoulutus voidaan myös rajata vain ylituomareita koskeviksi (ja ryhmätuomaria koskevaksi). Mikäli sääntömuutos on lähinnä ”tarkentava” voidaan tulleista muutoksissa tiedottaa lehdessä, netissä ja sähköpostilla.

Luopuminen arvostelu- / ylituomarioikeuksista

Luopumiselle ei ole ikärajaa.

Kysy itseltäsi:

Onko henkinen ja / tai fyysinen kuntoni sääntöjen mukaisen arvostelu tehtävän edellyttämällä tasolla?

Miksi minua pyydetään ylituomari tehtäviin?

Miksi minua ei pyydetä ylituomari tehtäviin?

Ymmärrätkö luopua itse ennen kuin toiset antavat ymmärtää?

Ylituomarioikeudesta ei tarvitse luopua, vaikka luopuu ylituomarin arvostelu oikeudesta.

Arvostelu oikeudesta luopuminen on ilmoitettava kirjallisesti Kennelliittoon.

Ylituomarioikeuden edut: ilmainen koiranäyttelyihin pääsy, oikeus osallistua ylituomarikoulutuksiin jäävät voimaan.

Kokonaan ylituomarioikeudesta luopuminen on myös ilmoitettava kirjallisesti Kennelliittoon tällöin on ylituomarikortti palautettava.

Emeritus / emerita ylituomari

Tehtävistään luopuva ylituomari voidaan nimittää Kennelliiton tai sen jäsenyhdistyksen esityksestä emeritus / emerita ylituomariksi, kun henkilö pitkän, ansiokkaan ja arvostetun ylituomariuran jälkeen luopuu ylituomari tehtävistään.

Ylituomari säilyttää kaikki muut oikeutensa paitsi arvostelu oikeuden. Arvonimen myöntää Kennelliiton hallitus